

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
25/1568

Vår referanse:
25/71656 - 12

Sted, dato:
Oslo, 23.06.2025

Høringssvar - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner - beredskapshjemler

1 Innledning

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 24. mars 2024. Høringsfristen er 24. juni 2024.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt og særorgan.

Politidirektoratet har mottatt innspill fra Vest politidistrikt, Øst politidistrikt, Innlandet politidistrikt og Politiets utlendingsenhet (PU). Mottatte innspill følger vedlagt dette høringssvaret.

Høringen gjelder forslag til nytt kapittel domstoloven som skal gjelde når riket er i krig, krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved ekstraordinære situasjoner i fredstid. Forslagene har bakgrunn i koronapandemien og omfatter blant annet overføring av saker til sideordnede domstoler, prioritering av saker, utvidet adgang til skriftlig behandling og utvidet adgang til bruk av fjernmøter i straffesaker.

I en situasjon med alvorlig krise, krig eller annen alvorlig unntakstilstand er det avgjørende for rettsstaten at domstolene fortsatt kan fungere. Rettssikkerhet og dømmende myndighet er særlig viktig i slike situasjoner. Et velfungerende rettsapparat er en kritisk faktor for samfunnssikkerheten. Politiet vil også ha en sentral samfunns- og statsfunksjon under kriser, håndtering av sammensatte trusler, væpnede konflikter eller krigstilstand. For å kunne lykkes med sine oppgaver, er politiet og påtalemyndigheten avhengig av et velfungerende domstolsystem.

Politidirektoratet kan i det vesentlige tiltre de foreslåtte endringene. Det er positivt at det etableres lovregulering som sikrer at domstolene kan opprettholde sin funksjon ved krig og kriser, og som sikrer saksavviklingen og forutsigbar og lik praksis i domstolene. Som Innlandet politidistrikt påpeker så bør det innføres tidsmessige, tydelige og tilpassede beredskapshjemler i domstoloven for å sikre forutsigbarhet, rettslig legitimitet og en fungerende rettsstat under alle forhold. Forslagene synes å gi balanse mellom

nødvendige unntak og grunnleggende rettssikkerhetsgarantier, samt tilrettelegging for alternative organisatoriske og praktiske løsninger. For øvrig viser vi til høringsinnspillet fra Innlandet politidistrikt side 2-4 om nærmere begrunnelse for å støtte forslagene.

Politidirektoratets merknader til de enkelte bestemmelsene følger nedenfor:

2 Merknader

Til 8.2 – Virkeområdet for unntak fra de alminnelige regler.

Vest politidistrikt påpeker at når det gjelder forslaget til ny § 241, så bør det i tråd med formålet inntas som tilleggsvilkår for å kunne beslutte at reglene for krig og krise skal tas i bruk, at det må være nødvendig årsakssammenheng mellom den aktuelle situasjonen og domstolens evne til å vareta sin funksjon etter de gjeldende reglene. Politidirektoratet ber departementet om å vurdere dette. Det er kun når situasjonen er slik at domstolene på grunn av krig eller krise ikke lenger er i stand til å ivareta sin funksjonsevne etter vanlige regler, at unntaket bør kunne tre i kraft. Dette bør komme klart fram i lovteksten.

Til pkt. 8.5 Overføring av saker til sideordnede domstoler

Politidirektoratet støtter departementets forslag om en bestemmelse om overføring av saker mellom sideordnede domstoler ved krig og i ekstraordinære situasjoner i fredstid (ny § 242), med utgangspunkt i den tidligere midlertidige bestemmelsen.

Det fremgår av høringsnotatet at departementet i valg av ordlyd har tatt utgangspunkt i tvisteloven § 16-6, men med foreslått kvalifiseringsvilkår "*eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid*". Politidirektoratet, i likhet med Innlandet politidistrikt, har ikke merknader til dette og anser det som en treffende angivelse av terskel. Dette fremstår som en tidsmessig og god formulering for å beskrive regelens formål. Vi har heller ikke merknader til departementets forslag om å utelate vilkåret "*påkrevd eller hensiktsmessig*". "Påkrevd" synes ikke å ha noen selvstendig betydning ved siden av "hensiktsmessig", og hensiktsmessighetsvurderingen ligger innbakt i vilkåret "*kan*".

Til pkt. 8.6 Prioritering av saker

I en krisesituasjon kan det være behov for felles regler for prioritering av saker. Ensartede regler for prioritering av saker i krisesituasjoner vil gi borgerne forutsigbar rettssikkerhet uten at den enkelte dommers uavhengighet utfordres.

Når det gjelder prioritering av straffesaker, er vi enig med departementet at strafferamme i seg selv ikke bør være førende for prioritering mellom ulike sakstyper. Dette støttes også av Øst politidistrikt.

Departementet foreslår en generell prioriteringsregel i ny § 243 når det er "*tvingende nødvendig*" for å opprettholde grunnleggende dømmende funksjoner. Departementet ber om innspill på denne formuleringen. Øst politidistrikt påpeker at "*tvingende*" synes å være overflødig, da bestemmelsen forutsetter at det allerede har inntruffet en ekstraordinær hendelse (jf. forslaget til ny § 241). Distriktet foreslår at begrepet "*nødvendig*" kan være mer hensiktsmessig, idet dette antas å åpne for en mer dynamisk terskel knyttet til vurdering av nødvendighet og forholdsmessighet. Politidirektoratet, i likhet med også Innlandet politidistrikt, bemerker i samme retning at formuleringen "*tvingende nødvendig*" synes for streng og ikke tilstrekkelig fleksibel og anbefaler en mer dynamisk skranke.

Når det gjelder utlendingssaker, slutter vi oss til departementets forslag om at interneringssaker likestilles med varetektsfengslinger som en prioritert sakstype. Vi har imidlertid merket oss at domstolskontroll av annen tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven ikke er likestilt med tilsvarende kontroll etter straffeprosessloven. PU påpeker at i utlendingssakene er det domstolen som har kompetanse til å beslutte

undersøkelse, jf. utlendingsloven § 103 tredje ledd, og både beslutninger om beslag og interneringsalternativer kan bringes inn for domstolskontroll, jf. utlendingsloven § 104 sjette ledd og § 105 annet ledd tredje til femte punktum. Dette er en tvangsmiddelbruk som henger nært sammen med internering etter utlendingsloven § 106. Politidirektoratet ber departementet å vurdere om også annen domstolskontroll av tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven skal inntas som prioritert sakstype.

Forslaget om at saker som gjelder barn gis prioritert støttes. Når det gjelder utlendingssaker ber vi departementet vurdere om dette bare skal gjelde hvor barnet selv er part i saken eller om det også skal gjelde for saker hvor barn blir direkte berørt av domstolens avgjørelser, eksempelvis utvisning av foreldre med barn i riket.

I utgangspunktet er vi enige i departementets syn at det ikke skal være noen prioriteringsrekkefølge mellom sakstypene, men at det skal være opp til domstolene selv å prioritere mellom konkrete saker innenfor de ulike prioriterte sakstypene. Men vi vil her vise til innspillet fra Innlandet politidistrikt som bemerker at saker som har betydning for militær eller sivil beredskap i den aktuelle situasjonen bør gis forrang. Denne type saker vil kunne gjelde vern om liv og helse i stort omfang og vern av samfunnets grunnleggende interesser - i ytterste konsekvens dets eksistens.

Politidirektoratet, i likhet med Innlandet politidistrikt, støtter departementets forslag om at Domstoladministrasjonen gis adgang til retningslinjer for prioritering av sakstyper, og at slike retningslinjer bør tidsbegrenses. Vi viser til høringsinnspillet fra Innlandet politidistrikt side 5.

Til pkt. 8.7 om utvidet adgang til skriftlig behandling

Departementet foreslår i ny § 244 en utvidet adgang til skriftlig saksbehandling i domstolene i visse sakstyper når det er forsvarlig og partene er gitt anledning til å uttale seg. Politidirektoratet støtter dette.

Til punkt 9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet antar at forslagene ikke vil medføre negative økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige samlet sett under en eventuell fremtidig situasjon. Forslaget om regler for flytting av saker vil kunne få økonomiske og praktiske konsekvenser for partene, og prioritering av enkelte sakstyper kan få betydning for saksavviklingen m.v. Departementet antar at det ikke vil være snakk om store kostnader, og legger til grunn at eventuelle merutgifter vil dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer. Politidirektoratet har ikke merknader til dette, og antar at forslagene ikke vil medføre store økonomiske eller administrative kostnader for politiet.

3 Øvrige innspill – Førstegangsinternering som fjernmøte - Endringsforslag

Vi viser til høringsnotatet punkt 4.5 om permanente regler om fjernmøter m.v. Departementet redegjør her for at det i interneringssakene ikke er åpnet for at førstegangsinterneringer kan avholdes som fjernmøte. Endringene som ble gjort i straffeprosessloven som følge av forslagene i Prop. 97 L (2021-2022), er ikke gitt tilsvarende anvendelse for interneringssakene. Det fremkommer i høringsnotatet at etter utlendingsloven § 106 b femte ledd gjelder straffeprosessloven § 185 tredje til femte ledd tilsvarende ved interneringsforlengelser, og det er dermed anledning til å avholde interneringsforlengelser som fjernmøte. Tilsvarende anvendelse er imidlertid ikke gitt i straffeprosessloven § 29 a slik at reglene om fjernmøte i utgangspunktet ikke gjelder for førstegangsinternering. PU påpeker at den begrunnelsen som gis i proposisjonen for at førstegangsinterneringer skal kunne holdes som fjernmøte vil gjelde tilsvarende for førstegangsinterneringer, og de antar det kan skyldes en ren forglemmelse at førstegangsinternering ikke er omfattet.

Den manglende muligheten etter utlendingsloven kan eksempelvis løses ved at det tas inn en henvisning i utlendingsloven § 106b første ledd tredje punktum om at: "*Straffeprosessloven § 29 a annet ledd og § 184 a gjelder tilsvarende*". Alternativt kan det tas inn en henvisning til straffeprosessloven § 29 a annet ledd som nytt første punktum i utlendingsloven § 106 b femte ledd.

Politidirektoratet ber departementet om å vurdere forslaget til endring om en åpning for at også førstegangsintronerer kan avholdes som fjernmøte.

Med hilsen

Liv Aasberg Corneliussen
Seksjonssjef

Bente Lovise Storruste
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner -
Beredskapshjemler - Innlandet politidistrikt
Høringsinnspill - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner -
Beredskapshjemler - Politiets utlendingsenhet
Høringsinnspill - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner -
Beredskapshjemler - Øst politidistrikt
Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner (beredskapshjemler) - Høring

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/71656-4

Vår referanse:
25/71293 - 3

Sted, dato:
Hamar, 16.06.2025

Høring - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner - Beredskapshjemler

Det vises til Politidirektoratets brev av 9. mai 2025 om domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner og forslag til et nytt kapittel i domstolloven med beredskapshjemler som skal gjelde når riket er i krig, krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved ekstraordinære situasjoner i fredstid.

Høringsfristen for politidistriktene var onsdag 11. juni 2025. Vi beklager at vårt høringssvar er sendt etter fristen, på grunn av stort arbeidspress i politidistriktet. Høringen er viktig og nedenfor følger våre synspunkter, basert på gjennomgang av Sivilavdelingens høringsnotat av 24. mars 2025.

Departementet foreslår:

1. En bestemmelse om overføring av saker mellom sideordnede domstoler, som bygger på § 12c i midlertidig lov av 26. mai 2020 nr. 47 om enkelte tilpasninger i prosessregulverket som følge av Covid-19.
2. At Kongen skal kunne bestemme at flere sakstyper kan behandles helt eller delvis skriftlig, når det anses forsvarlig og partene er gitt anledning til å uttale seg.
3. At meddommere skal kunne trekkes på flere forskjellige måter.
4. En utvidet adgang til bruk av fjernmøter i straffesaker.

Bestemmelsene er ment å avhjelpe konsekvenser av fremtidige sikkerhetspolitiske kriser eller andre typer ekstraordinære situasjoner for domstolenes arbeid og for å sikre en forutsigbar og ensartet praksis i landets domstoler under slike omstendigheter.

Forslagene er blant annet basert på erfaringer fra Covid-19 pandemien, erfaringer som Innlandet politidistrikt kjenner seg godt igjen i. Det er tidligere fra oss inngitt høringsuttalelse i forbindelse med spørsmålet om videreføring av midlertidig lovgivning for rettsprosessene. De forenklinger og tilpasninger som ble foretatt under pandemien hadde som effekt at politiet og påtalemyndigheten fungerte godt i en situasjon hvor samfunnet mer eller indre ble nedstengt. Rettsprosesser ble gjennomført innen rimelig tid og med god rettsikkerhet ved bla. bruk av tekniske/digitale løsninger, tilpasset fysiske lokaler etc.

Foreslåtte endringer vil etter vårt syn bidra til å fastsette beredskapshjemler slik at domstolene skal ha nødvendige rettslige virkemidler på plass for å kunne håndtere fremtidige kriser. Innlandet politidistrikt gir derfor sin generelle støtte til lovforslagene.

Innlandet politidistrikt støtter departementets syn på at det er hensiktsmessig å utrede og foreslå beredskapshjemler for domstolene nå, slik at man er bedre rustet for den neste krisen og fremtidig håndtering av sikkerhetspolitiske utfordringer.

Nærmere om vår begrunnelse for å støtte forslagene:

I en situasjon med alvorlig krise, krig eller annen alvorlig unntakstilstand er det avgjørende for rettsstaten at domstolene fortsatt kan fungere. For å sikre rettssikkerhet, opprettholde den dømmende makts rolle og sikre kontinuitet i statsforvaltningen, støtter derfor Innlandet politidistrikt de foreslåtte beredskapshjemler i domstolloven. Under kriser, håndtering av sammensatte trusler, væpnede konflikter eller krigstilstand har også politiet og påtalemyndigheten, på samme måte som domstolene en sentral samfunns- og statsfunksjon. For å kunne lykkes med sine oppgaver, er politiet og påtalemyndigheten helt avhengige av et velfungerende domstolsystem. Erfaringer fra krigen i Ukraina og andre væpnede konflikter viser viktigheten av at det sivile samfunnet fungerer så godt som mulig. Det er tungtveiende samfunnsmessige beredskapsbehov som taler for en slik regulering:

1. Opprettholdelse av rettsstaten

Domstolene utgjør en grunnpilar i rettsstaten og må kunne operere også under kriser og krig. Uten fungerende domstoler risikerer man rettstomt rom, svekket motstandskraft i samfunnet, svekket evne for samfunnet å fungere mest mulig normalt og svekket tillit til staten. Velfungerende domstoler vil også være et viktig bidrag til det sivile samfunnets støtte av Forsvarets innsats i en væpnet konflikt på norsk territorium. Alvorlige krisesituasjoner, samfunnsmessige unntakstilstander og krigslignende tilstander medfører ofte en økning i alvorlige straffbare handlinger (bl.a. vold, plyndring, sabotasje, spionasje). Samtidig kan sivile rettsvister – f.eks. kontraktsbrudd, tvangssalg, erstatning – ha stor samfunnsmessig betydning. Domstolenes evne til å behandle slike saker må derfor kunne opprettholdes.

Domstolenes konstitusjonelle rolle tilsier at staten har et særlig ansvar for å sikre deres funksjon og uavhengighet, også under unntakstilstander. Domstolloven regulerer i dag domstolenes organisasjon og virksomhet under normale forhold. Loven inneholder utilstrekkelige bestemmelser om domstolenes drift under

beredskap, krise eller krig. Selv om visse midlertidige tiltak kan tenkes hjemlet i andre lover eller i nødrettslige betraktninger, vil det verken være tilstrekkelig for rettssikkerheten eller for forutsigbarheten i en unntakssituasjon. Harmonisering og modernisering av den norske beredskapslovgivningen er nødvendig. Domstoloven må tilpasses dette.

2. Rettssikkerhetsgarantier og domstolskontroll

Myndigheter gis ofte utvidede fullmakter i krisesituasjoner og utvidede fullmakter til inngripende tvangstiltak overfor befolkningen. Domstolene må være operative under alle samfunnsforhold og kunne føre kontroll med lovligheten og forholdsmessigheten av slike inngrep. For Norges del ble det gjort erfaringer i denne retning under Covid-19 pandemien som viste at rettslig forutsigbarhet og velfungerende domstoler er viktig.

3. Individets rett til domstolsprøving, Kontinuitet i statsapparatet og etterlevelse av internasjonale forpliktelser

Det er helt grunnleggende for en rettsstat, jf. Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6, at enhver har rett til en rettferdig rettergang innen rimelig tid. Dette gjelder også under krig og krise; det krever at domstolene er operative.

Norge er bundet av menneskerettslige og humanitærrettslige forpliktelser som krever adgang til uavhengige domstoler, også i krig (f.eks. Genèvekonvensjonene). Det er en forutsetning for befolkningens tillit og internasjonal legitimitet at domstolene opprettholdes. Funksjonelle domstoler er avgjørende for å sikre at staten etterlever disse forpliktelsene.

4. Forebygge maktvakuum og uformelle rettsformer

Under alvorlige kriser og krig er det fare for politisk press eller utglidning i maktfordelingen. Beredskapshjemler kan tydeliggjøre domstolenes rolle og verne deres uavhengighet. Uten formell dømmende myndighet risikerer man utvikling av parallelle rettssystemer og gatejustis. Gode beredskapshjemler vil gi et formelt, forutsigbart og legitimt rammeverk for rettslig orden.

5. Tilrettelegging for alternative organisatoriske og praktiske løsninger

Krig eller katastrofer kan gjøre faste rettslokaler utilgjengelige. Hemler må gi adgang til fleksible løsninger som økt bruk av fjernmøter, forenklete prosedyrer og midlertidige rettssteder, for å sikre at domstolene fungerer.

Oppsummering:

Domstolenes funksjon må ikke opphøre i krise og krig – tvert imot er rettssikkerhet og dømmende myndighet særlig viktig i slike situasjoner. For å sikre forutsigbarhet, rettslig legitimitet og en fungerende rettsstat under alle forhold, bør det innføres tidsmessige, tydelige og tilpassede beredskapshjemler i domstoloven. De foreslåtte bestemmelsene synes å ivareta dette.

Domstolenes evne til å fungere i krise og krig er avgjørende for å opprettholde rettssikkerheten, kontrollere myndighetsutøvelsen og ivareta internasjonale forpliktelser. Det er derfor et klart behov for å lovfeste særskilte beredskapshjemler i domstoloven.

Som det fremkommer av forslagene til høring, er formålet med beredskapshjemler blant annet å:

- sikre at domstolene kan opprettholde sin virksomhet under krise og krig,
- tilrettelegge for fleksible og midlertidige løsninger,
- beskytte domstolenes uavhengighet og integritet,
- gi myndighetene hjemmel til nødvendige tilpasninger uten å krenke rettssikkerheten.

Forslagene synes å gi balanse mellom nødvendige unntak og grunnleggende rettssikkerhetsgarantier, samt tilrettelegging for alternative organisatoriske og praktiske løsninger.

Innlandet politidistrikts merknader til høringens konkrete spørsmål:

Til pkt. 8.5 om overføring av saker til sideordnede domstoler

Innlandet politidistrikt støtter departementets forslag om overføring av saker mellom sideordnede domstoler ved krig og i ekstraordinære situasjoner i fredstid, med utgangspunkt i den tidligere midlertidige bestemmelsen. Det må sikres fleksible ordninger og effektive beslutningsmekanismer for overføring av saker. Det må vektlegges funksjonalitet fremfor geografisk nærhet og vernetings geografiske område.

Foreslått kvalifiseringsvilkår "*eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid*" støttes av Innlandet politidistrikt som en treffende angivelse av terskel. Dette fremstår som en tidsmessig og god formulering for å beskrive regelens formål. Vi støtter således også departementets forslag om å utelate vilkåret "*påkrevd eller hensiktsmessig*".

Til pkt. 8.6 om prioritering av saker

Innlandet politidistrikt er enig i at mest mulig ensartede regler for prioritering av saker i krisesituasjoner vil gi innbyggerne forutsigbar rettssikkerhet uten at den enkelte dommers uavhengighet utfordres. Beredskapslovgivning som skal håndtere ekstraordinære situasjoner i fredstid og krig skal ivareta grunnleggende samfunnsbehov, sikre liv og helse og i ytterste konsekvens beskytte samfunnet mot mer eksistensielle utfordringer. Vi er også enige i at et forutsigbart regelverk på dette området vil være til avlastning og støtte for ansvaret som i slike situasjoner kan påhvile en domstolleder.

Formuleringen "*tvingende nødvendig*" i foreslått generell prioriteringsregel i situasjoner for å opprettholde grunnleggende dømmende funksjoner synes for streng og ikke tilstrekkelig fleksibel og anbefaler en mer dynamisk skranke.

Departementet foreslår at saker som omfatter straffeprosessuelle, midlertidige og administrative avgjørelser om tvang som er nødvendige av hensyn til liv og helse og betydelige samfunnsinteresser lovfestes som prioriterte sakstyper. Dette støttes. Innlandet politidistrikt er i tvil om "*betydelige økonomiske/-næringsinteresser*" bør være en prioriteringskategori. Mye kan tale for å innlemme sakskategorien, i hvertfall hvis interessene knyttes opp mot betydelige

samfunnsinteresser og statens evne til å håndtere krig eller ekstraordinære situasjoner i fredstid.

Innlandet politidistrikt gir sin støtte til at saker som gjelder barn skal gis prioritet, slik det er beskrevet i høringsnotatet.

Forslaget om at saker som har betydning for militær eller sivil beredskap i den aktuelle situasjonen skal prioriteres er av helt sentral betydning i beredskapssammenheng. Det er på dette området vi som stat og samfunn vil kunne stå overfor de mer eksistensielle utfordringer og denne sakstypen bør gis den høyeste prioritet.

Angivelsene av prioriterte saksområder i ny § 243 fremstår etter vårt syn som tilstrekkelig konkret avgrenset.

Innlandet politidistrikt er delvis uenig i departementets syn på at det ikke er noen prioriteringsrekkefølge mellom sakstypene. Saker som har betydning for militær eller sivil beredskap i den aktuelle situasjonen bør gis forrang. Som nevnt foran vil denne type saker kunne gjelde vern om liv og helse i stort omfang og vern av samfunnets grunnleggende interesser - i ytterste konsekvens dets eksistens.

Innlandet politidistrikt støtter utover dette at domstolsadministrasjonen gis adgang til å gi retningslinjer for prioritering av sakstyper. Innlandet politidistrikt mener alternativet med at Domstolsadministrasjonen gjennom retningslinjene gis adgang til å *utfylle eller supplere* opplistingen i ny § 243. Slike retningslinjer bør tidsbegrenses. Beredskapslovgivning er ment å håndtere krig og i ekstraordinære situasjoner i fredstid. Det er ikke gitt at slike retningslinjer er nødvendige eller hensiktsmessige i hele perioden samfunnet befinner seg i krig og i ekstraordinære situasjoner i fredstid. Det kan være nødvendig å tvinges til å vurdere behovet for å opprettholde retningslinjene, om de skal endres eller avvikles. Angivelse av periode bør være tilstrekkelig romslig, for tilstrekkelig stabilitet, effektivitet og ro.

Til pkt. 8.7.1 om utvidet adgang til skriftlig behandling

Innlandet politidistrikt gir sin fulle støtte til utvidet adgang til skriftlig behandling i domstolene, slik det er beskrevet i høringsnotatet. Særlig støtter vi departementets forslag om at Kongen skal kunne gis adgang til å gi nærmere skriftlige bestemmelser om skriftlig saksbehandling, herunder at beslutninger om skriftlig behandling ikke kan ankes. Dette for å sikre effektivitet og unngå unødvendige prosessakter som etter vår oppfatning ikke er av særlig betydning for den reelle rettsikkerheten.

Dette høringssvaret har vært presentert for politidistriktets politimester og visepolitimester, som tiltrer innholdet.

Med hilsen

Johan Martin Welhaven

Påtalesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/71656-4

Vår referanse:
24/243470 - 5

Sted, dato:
Oslo, 11.06.2025

Høring - domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner - beredskapshjemler

PU viser til PODs henvendelse av 9. mai 2025 med vedlagt høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartement om domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner (beredskapshjemler). Frist for høringsuttalelse til POD er satt til 11. juni 2025. Nedenfor følger høringsinnspill fra PU.

Vi slutter oss i all hovedsak til departementets forslag. Høringsnotatet er grundig og baserer seg på flere tidligere utredninger av covid-19-pandemien. Vi mener at forslaget om egne beredskapshjemler er godt begrunnet. Det er i forslag til ny § 241 i domstolloven redegjort for når de nye beredskapsreglene skal tas i bruk, og dette knyttes til tilsvarende formuleringer og lignende vilkår i annen beredskapslovgivning. Det fremstår likevel som litt uklart for oss hvem som skal beslutte at man befinner seg i en § 241-situasjon som gjør at det nye kapitlet i domstolloven kommer til anvendelse. Er det for eksempel Stortinget, Regjeringen eller domstolene selv som skal vurdere og beslutte dette?

Departementet foreslår en ny bestemmelse i domstolloven § 243 om hvilke sakstyper domstolen skal prioritere i krig mv. om det er behov for å prioritere. I bestemmelsen listes det opp flere sakstyper. Samtidig åpnes det for at domstolen selv kan supplere oppstillingen om tungtveiende grunner tilsier det. Sistnevnte virker fornuftig da det åpner for å tilpasse prioriteringen av sakstyper til den enkelte krisesituasjon og det vil også være rom for å prioritere i tråd med regionale ulikheter.

PUs videre svar retter seg bare mot de delene av høringsnotatet som omhandler saker etter utlendingsloven.

Interneringssaker

Departementet foreslår at interneringssaker skal likestilles med varetektsfengslinger som en prioritert sakstype, jf. forslaget til ny § 243 første ledd bokstav a i domstolloven. Vi slutter oss til dette forslaget. Departementet gir en god begrunnelse for dette i notatets

punkt 8.6. Det gjelder lovbestemte saksbehandlingsfrister for interneringssakene. Internering er et relevant og viktig virkemiddel i politiets kriminalitetsbekjempende virksomhet. Videre er vi helt enig med departementet at internering med påfølgende retur, herunder internering, kan ha en viktig funksjon i en krisesituasjon. Vi nøyer oss med å vise til covid-19-pandemien som eksempel på dette.

Annen tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven

Vi har merket oss at domstolskontroll av annen tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven ikke er likestilt med tilsvarende kontroll etter straffeprosessloven, jf. forslag til ny § 243 første ledd bokstav b i domstolloven. I utlendingssakene er det domstolen som har kompetanse til å beslutte undersøkelse, jf. utlendingsloven § 103 tredje ledd, og både beslutninger om beslag og interneringsalternativer kan bringes inn for domstolskontroll, jf. utlendingsloven § 104 sjette ledd og § 105 annet ledd tredje til femte punktum. Denne tvangsmiddelbruken henger naturlig nok nært sammen med internering etter utlendingsloven § 106. Vi vil anbefale at det vurderes om annen domstolskontroll av tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven skal inntas som prioritert sakstype i forslaget til ny § 243 første ledd bokstav b.

Saker som berører barn

Det foreslås også at saker som berører barn skal være prioriterte sakstyper, jf. forslag til ny § 243 første ledd bokstav e. Dette vil da også gjelde for saker etter utlendingsloven som omhandler barn. Vi slutter oss til dette. Departementet bør vurdere om dette bare skal gjelde hvor barnet selv er part i saken eller om det også skal gjelde for saker hvor barn indirekte blir berørt av domstolenes avgjørelser, for eksempel utvisning av foreldre med barn i riket.

Forenklet saksbehandling

Det foreslås en ny forskriftsbestemmelse i domstollovens § 244 om utvidet adgang til skriftlig behandling av visse sakstyper når det er forsvarlig og partene har fått uttale seg. Forlengelse av internering etter utlendingsloven er listet opp som en slik sakstype. Vi slutter oss til dette idet fornyet prøving av internering vil være egnet for en forenklet prosess. Det samme vil gjelde for domstolskontroll av annen tvangsmiddelbruk etter utlendingsloven, jf. ovenfor, hvor hovedregelen er at saker om beslag og interneringsalternativer blir fattet av domstolene etter gjennomført rettsmøte.

Avslutningsvis – førstegangsinternering som fjernmøte

Som departementet redegjør for i punkt 4.5 er det i interneringssakene ikke åpnet for at førstegangsinterneringer kan avholdes som fjernmøte. Forslagene i Prop. 97 L (2021-2022), som bl.a. ble vedtatt i straffeprosessloven § 29 annet ledd, er ikke gitt tilsvarende anvendelse for interneringssakene. Vi antar at dette må skyldes en ren forglemmelse. Den begrunnelsen som gis i proposisjonen for at førstegangs fengslinger skal kunne holdes som fjernmøte vil på samme måte gjelde for førstegangsinterneringer.

Den manglende muligheten etter utlendingsloven kan løses på en enkel måte ved at det tas inn en henvisning i utlendingsloven § 106b første ledd tredje punktum om at: "Straffeprosessloven § 29 a annet ledd og § 184 a gjelder tilsvarende". Alternativt kan det tas inn en henvisning til straffeprosessloven § 29 a annet ledd som nytt første punktum i utlendingsloven § 106 b femte ledd.

Vi ber derfor om at POD fremmer dette endringsforslaget i denne høringen. Om det er ønskelig og mer hensiktsmessig, kan PU fremme et selvstendig forslag om dette. I så fall, ber vi om en tilbakemelding fra POD.

Med hilsen

Jon Andreas Johansen
seksjonsleder

Jalal Khan
politiadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og derfor uten signatur

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
25/1568 - VHSA

Vår referanse:
25/72782 - 2

Sted, dato:
Bergen, 12.05.2025

Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner (beredskapshjemler) - Høring

Vest politidistrikt støtter forslaget om å lage regler som sikrer at domstolene kan opprettholde sin funksjon ved krig og kriser.

Formålet med lovforslaget er å lage forutsigbare og ensartede regler for hvordan domstolene skal kunne fortsette sin virksomhet når normal drift blir hindret eller vanskeliggjort som følge av fremtidige sikkerhetspolitiske kriser eller andre typer ekstraordinære hendelser.

I tråd med formålet, mener vi det bør inntas som tilleggsvilkår for å kunne beslutte at reglene for krig og krise skal tas i bruk (forslaget til ny § 241 i domstolloven), at det må være nødvendig årsakssammenheng mellom den aktuelle situasjonen og domstolens evne til å vareta sin funksjon etter de gjeldende reglene.

Det er kun når situasjonen er slik at domstolene - på grunn av krig eller krise - ikke lenger er i stand til å ivareta sin funksjonsevne etter vanlige regler, at unntaket bør kunne tre i kraft, og det bør komme klart til uttrykk i lovteksten.

Med hilsen

Gunnar Henry Fløystad
Politiinspektør

Per Johan Askevold
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/71656-4

Vår referanse:
25/71278 - 3

Sted, dato:
Ski, 04.06.2025

Høring - Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner - beredskapshjemler

Det vises til Politidirektoratets brev av 9. mai d.å., hvor det innen 11. juni s.å. bes om eventuelle innspill til Justis- og beredskapsdepartementets høring – Domstolenes funksjonsevne i ekstraordinære situasjoner.

Øst politidistrikt er positive til at det etableres lovregulering som sikrer saksavvikling samt forutsigbar og lik praksis i domstolene ved ekstraordinære situasjoner, og kan i det vesentlige tiltre de foreslåtte endringene. Erfaringer fra covid-19-pandemien viser at slik regulering er viktig for å sikre forutsigbarhet og likebehandling.

Nedenfor følger Øst politidistrikts merknader til enkelte utvalgte emner.

Prioritering av saker - § 243

Distriktet er enig i at strafferamme i seg selv ikke bør være førende for prioritering mellom ulike sakstyper.

Hva gjelder vilkåret "*tvingende nødvendig*" i forslag til ny § 243, synes "*tvingende*" å være overflødig. Bestemmelsen forutsetter at det allerede har inntruffet en ekstraordinær hendelse, jf. forslag til ny § 241. Med dette utgangspunktet synes bruk av begrepet "*nødvendig*" å være mer hensiktsmessig, idet dette antas å åpne for en mer dynamisk terskel knyttet til vurdering av nødvendighet og forholdsmessighet.

Med hilsen

Mohsen Latif
politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.